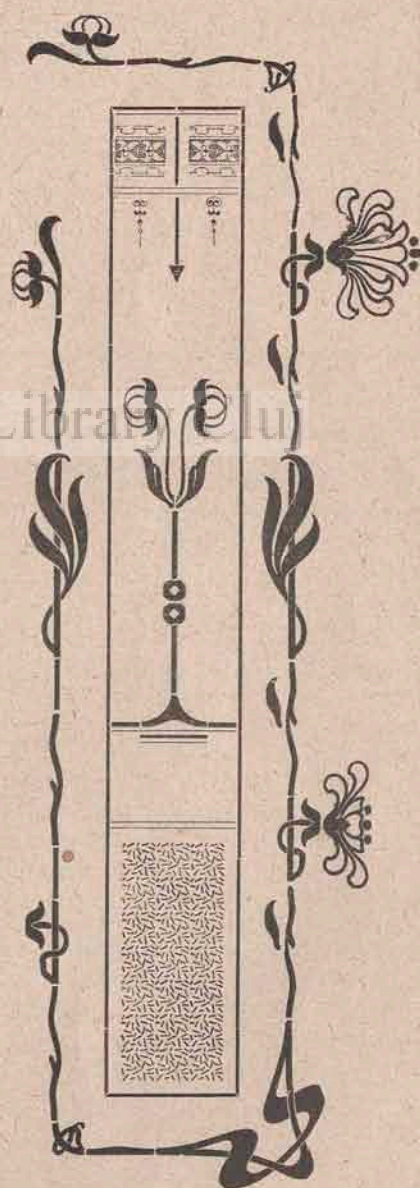

COSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

== REDACTOR: ==
SEB. BORNEMISA

Abonamentul pe an . cor. 12
Abonamentul pe 1/2 an cor. 6
Pentru străinătate pe an cor. 20

Librăria Națională, S. Bornemisa

Orăștie—Szászváros

Cele mai noi
cărți literare!

<i>Liviu Marian</i> : Printre stropi	cor.	1:50
<i>Iosif</i> : Cântece, poezii	"	2—
<i>Chiru Nanov</i> : Peste Dorna, note de călătorie	"	1:50
<i>Dostoievsky</i> : Amintiri din casa morților, roman	"	1:50
<i>I. U. Soricu</i> : Florile dalbe, poezii	"	2—
<i>V. Eftimiu</i> : Poemele singurătății, poezii	"	2—
<i>M. Cruceanu</i> : Spre cetatea zorilor, poezii	"	1:50
<i>Dr. E. Sterian</i> : Educația sexelor	"	1:50
<i>Al. Ciura</i> : Foiletoane	"	1:60
<i>N. Zaharia</i> : Viața și opera lui Eminescu, studiu	"	3—
<i>H. Stahl</i> : Dela manevre și alte schițe vesele,	"	1:50
<i>Novicow</i> : Emanciparea femeii	"	2—
<i>P. Eliade</i> : Studiu despre M. Maeterlinck	"	1—
<i>V. Onițiu</i> : Din cele trecute vremi	"	2—

Cele mai noi
cărți literare!

Pentru porto să se trimită deosebit 20 bani de-o carte. Comandele se execută cu cea mai mare promptitudine. Librăria e provăzută cu un bogat asortiment de cărți literare, și la dorință procură și cărți cari îi lipsesc. Mai are mare depozit de hârtie de cancelarie și pentru scrisori, cerneală și revizite școlare. Cereți catalogul gratis și franco.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Depozit românesc

de

PIANE ȘI ARMONIURI în Sibiiu, str. Csnădiei 7.

Piane și pianine din cele mai bune fabrici din Austria și Germania, în nuc mat sau poleit, în lemn negru, mahagon, palisandru veritabil, construcțiune modernă, cadru pancerat, agrafe, moderator etc., — se pot cumpăra **cu preț foarte favorabil** în depozitul meu. Transportul și pachetarea sunt **gratuite**. Școalele, reuniunile de cântări și alte instituții culturale primesc favor special.

Armoniuri de școală
bune și solid lucrate.

Rog sprijinul onoratului public român.

Cu distinsă stimă

TIMOTEI POPOVICI,
profesor de muzică

Sibiiu—Nagyszeben

Strada Csnădiei 7.

7—20

A APĂRUT

în editura „Librăriei Naționale”
din Orăștie:

LIVIU REBREANU:

FRĂMÂNTĂRI,

un frumos volum de nuvele, în care tinărul scriitor ardelean dovedește un bogat talent și o fină pătrundere a sufletului omenesc, prinzând în tablouri pline de vieață caractere, cari te zguduie și te mișcă adânc. — Prețul unui volum e C 1:50 + 10 bani porto.

Cele mai de samă noutăți literare,
apărute în 1911 în Ardeal, sunt:

Alexandru Ciura: Amintiri

și „**Almanahul**

scriitorilor dela noi”,

care cuprinde fotografiile alor 46 scriitori ardeleni și câteo bucată literară inedită a lor. — Prețul fiecăreia e cor. 1:80 franco. :: ::

Cine le comandă amândouă
le capătă cu cor. 3:20 franco.

Se află la

Librăria Națională, în Orăștie.

A apărut

POEMELE SINGURĂTĂȚII

de **VICTOR EFTIMIU**, autorul neîntrecutei piese: „*Înșiră-te mărgărite*”. — Volumul elegant, pe hârtie fină, de 224 pagini, cuprinde toate poeziile talentatului scriitor, care într-o formă ușoară, singură în felul ei în literatura noastră, ne redă în versuri pline de măiestrie și de farmec sentimentele unui suflet de-apururi zbuciumat.

Volumul a apărut în editura
„**LIBRĂRIEI NAȚIONALE**”
din Orăștie — Szászváros.

Prețul unui exemplar e cor. 2—. Pentru România Lei 2:50. — La comandă de peste 5 esemplare se espediază franco; iar la una de peste 10 esemplare se dă un rabat de 10% și se espediază franco.

GOSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

* * *

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

VÂRVOARA

de ION AGÂRBICEANU

Am întâlnit-o pe drum, e-o traistă lungă, smolită, de lână, umblând în sus și în jos. Se opreă la câte-o poartă, privea înlăuntru, uneori vorbea două-trei vorbe cu cineva din curte, și plecă mai departe. Sapa veche, cu coadă lungă, lucie, o tot mută de pe-un umăr pe altul.

„N-ai de lucru, nu capeți de săpat, se vede, lele?”

— Nu prea, zise femeea și trecu mai departe.

— Stai puțin, lele, am eu o grădină. Pân' de seară o isprăvești“.

Ea se opri deodată, și 'ntoarse pe jumătate capul:

„Cât îmi dai?”

— Îți dau o coroană. De-ai fi venit de dimineață, îți dam mai mult. Acum uite, soarele e sus.

— Știi ce? Să-mi dai și-o bucată de mămăligă; n-am mâncat nimic de ieri“.

Se 'ntoarce ea, ne 'nțelegem noi, ș-o duc în curte. Poruncesc să-i deă un blid de lapte și mămăligă, și-i arăt grădina.

„Să vezi numai, cum am să ți-o grijesc. Ai să mă pomenești câte zile 'i aveă“.

O las să soarbă laptele și întru în casă. Aveam ceva de isprăvit, și din când în când aruncam ochii spre grădină.

Femeea încă nu întrase la lucru. Eșii mai târziu să văd ce face; ea nu mântuise încă de mâncat.

„Cum, Doamne sfinte, o întrebaiu eu, de-atunci puteai mânca de zece-ori?”

— Vezi, îmi răspunse ea, că eu am durere de gură. Și peptul mă doare, și tușesc. Să vezi cum tușesc... de se sperie copiii. Aia-i tusă. Odată am mers eu la un doctor, ș-a zis că am hertică... Are dracu hertică! De-aveam, muream de mult. Dealtfel ce zici și dta, dacă moare omul, nu-i mai bine? Popa David dela noi așa zice că, dacă moare omul, îi mai bine. „Unde nu este durere nici întristare“ — și începui c-un glas gros, întrerupt, să spue cuvinte dintr-o cântare dela prohodul morților. Imită, se vede, pe popa dela ei, pe David“.

Crezui deodată că femeea-i smintită, și priveam

cu băgare de seamă la ea, cum mănca încet, ca de silă, cu ochii ținți în blid.

„De unde ești dta, lele?”

— Din Mămăligani.

— Pe-acolo au gătit oamenii de prășit?”

— Au isprăvit care au avut; care n-au, nu gătesc niciodată.

— Pe semne dta n-ai pământ?”

— Pe unde calc, pământu-i al meu ca ș'a dtale“ — și începui să răză deodată, arătându-și dinții lați, gălbenii. Dădă să se ridice, dar, ca și când ș-ar fi adus aminte de ceva, se lăsă iar moale, jos, și pescul cu lingura de lemn o bucățică de mămăligă.

— Cred că ai putea să vii acum în grădină, zice ea. A trecut aproape un ceas de când tândălești. Se vede treaba că de aceia nu te primesc oamenii în lucru.

— Pe mine?”

— Pe dta.

— Vezi că nu mă cunoști?... Eu nu mă duc la oricine“.

Întâi întreb că cine șade 'n casă, și dacă-mi place mă duc, de nu-mi place... plec mai departe.

„D-apoi la mine ai venit fără să fi întreat de cineva?”

Femeea nu zise nimic. Se sculă, își puse cojile de mămăligă în traistă, se plecă apoi iar, ridică blidul și sorbi din el laptele, în care mai rămăsese ceva fărâmituri. Își puse traista după grumazi, și aveă niște priviri ca de scăpare, ca și când ar cercetă pe unde să iasă afară, în uliță.

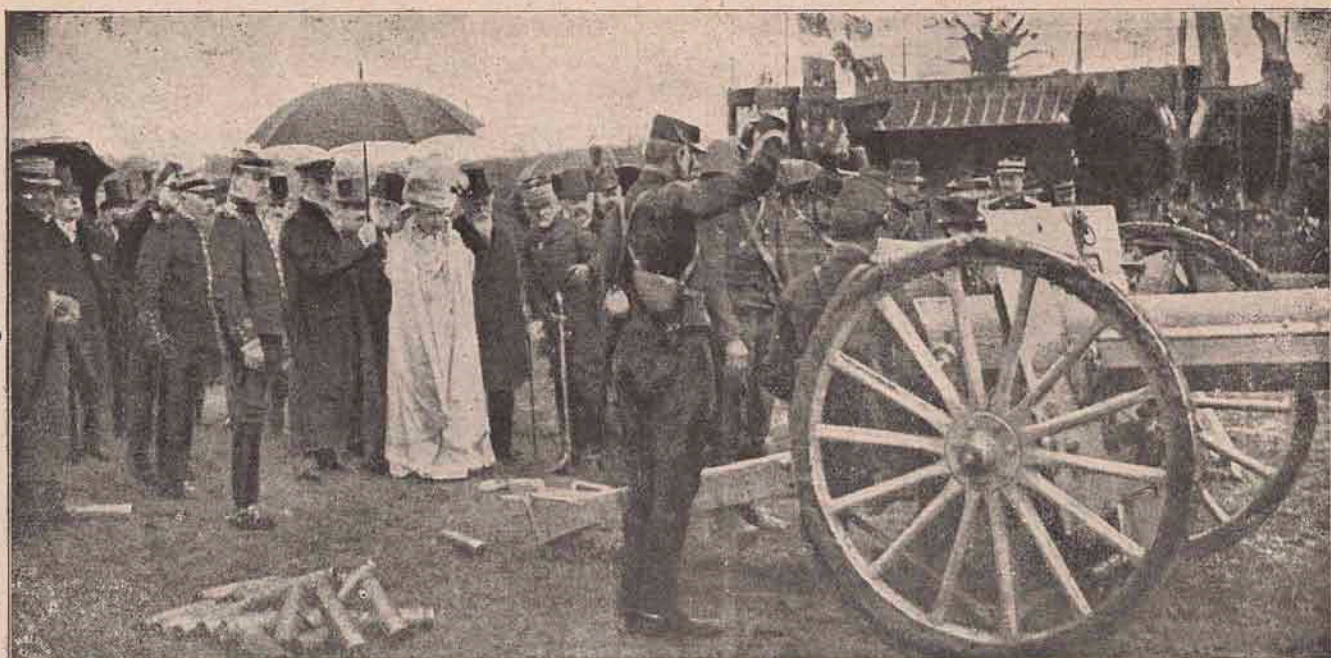
Nu i-am mai zis nimic. Am lăsat-o să se ducă. Dar ea coborî treptele și o luă spre grădină. Într-o mișcare nervoasă își desprinse traista și o atâră într-un măr bătrân. Apoi, începând a săpă, îmi zise:

„La dta am venit, pentrucă ești om bun.

— De unde știi dta?”

— De pe ochi. Eu cunosc oamenii de pe ochi. Când te-am văzut, am găcit cum ești, ș-acum dându-mi de mâncare, mi-s-a adevărit găcitură“.

Stă frântă de șale și săpă așa de repede, așa de bine, de-am rămas uimit. Fir de buruiiană nu lăsă, și 'n jurul cucuruzului adună mușuroaie mari cu sapa, le rotunziă apoi repede cu palmele, ca și când ar tocni o pâne, ca s-o bage în cuptor.

Regina Vilhelmina a Holandei, la manevra tunarilor francezi. Regina Holandei, cum se știe, a făcut în luna trecută o vizită Franței și a fost primită cu foarte mare însuflețire și dragoste. Pretutindeni în vizitele sale a fost condusă de președintele republicii, iar ca o dovadă a curtoasiei franceze cu care a fost întâmpinată, e și faptul, că în mersul spre manevră fiind pământul ud, soldații i-au făcut reginei până la tunuri un drum ambulant din scândurele pe care le așezau sub picioarele ei.

„Cum te cheamă pe dta lele? — întreb într-un târziu.

— Vârvoara.

— Vârvara poate.

— Ba Vârvoara; urât nume, nu-i așa? Da dă-i în sfînții lui, că noi avem un popă... de tot nume po-cite ne pune. Iacă, de pildă, la un copil de-al meu i-a pus numele David, ca, la Jidovi.

— Acela nu-i nume urât, lele Vârvoaro, acel David a fost împărat și sfânt.

— De-a fost împărat nu știu, da că-i sfânt știu. Îl aud pomenindu-l în biserică. Ce folos însă dacă-i sfânt jidovesc! Și să vezi: copilul e mărișor și păzește vitele. Și ce crezi? râde el pe-acolo, se joacă în rând cu alți copii?... De fel... Stă deoparte și plânge. Și ortacii strigă la el: „Jidovuțule, Jidovuțule, Jidovuțule“. Dac-am auzit eu una ca asta, întins la popa m-am dus. — Părinte, zic, dumneata de ce mi-ai batjocorit copilul? Da, l-ai batjocorit, că i-ai dat nume de jidov. Acum să faci bine să-i schimbi numele și fă să-l cheme Pătru. Da popa a răs, ș-a spus că asta nu se mai poate.

— Nici nu se poate, lele Vârvoaro.

Femeea nu mai zise nimic. Parcă i-au venit deodată în cap alte gânduri. Am lăsat-o să sape, și eu am trecut la un strat de legume să plivesc. Căzuse de cu noapte o ploicică de reveni bine pământul. Buruiana se zmulgea ușor, cu rădăcina întreagă, albă, plină de ațșoare. Parfumul pământului ud se ridică în văzduh, călduț par-că și oarecum amăriu. Pliveam și din când în când aruncam ochii spre femeie. Lucra frântă de șale, cu capul adus în pept. Eră slabă, aproape ca o suveică, și totuș vedeam că nu oste-nește, că nu se oprește să mă privească, ridicându-se

în stânga și 'n dreapta, cum fac toți săpătorii. Mi se părea uneori că bombânește singură, dar ce, nu pu-team înțelege. Dela o vreme aud că mă 'ntreabă:

„Nu știi dta un leac de tusă?”

— D-apoi ce umblă după leacuri dta? — eu nu te-am auzit tușind niciodată.

— Că peste zi nu prea tușesc. Numai noaptea; atunci tușesc să mă rup, nu alta. Doctoru zice că-i hertică, da nu-i hertică, ci se vede c-o fi aghiș.

— Ce-i aghișul acela?

— Păi, nădușală, ce să fie! Nădușală la piept și la răsfluș. Am fost de vreo câteva ori de mi-o cetit popa nostru, da se vede că rugăciunea lui nu prinde.

— De ce să nu prindă?

— Pentru că-i mai mult pe partea dracului decât pe-a lui Dumnezeu... ăla numai de popă nu s-o născut.

— Nu-i unul mic, cu bărbuța neagră, rară?

— Mic, popa David? Tiiiiii! 'tăl puterile, dacă-i mare cât un cal, și are-o barbă lungă, țepoasă, roș-cată. Gândești că-i o mătură de mestecăn, cu care ai măturat curtea de s-o țândărit acum.

— Nu-l cunosc. Așa popă nu știu.

— De unde să-l cunoști? Așa popă crezi că ese între oameni? N-a mai fost la oraș de când l-a sfînțit ca popă vlădica. Da mai bine nu l-ar fi sfînțit!

„Gândești că nu-i însurat? Ba-i însurat, și are-o muere tare de treabă și tare frumoasă. Da gândești că popa vrea să știe de ea? Umblă după toate femeile din sat. Amarnic om, amarnic popă! Și biata preuteasă dac-o văzut și-o văzut că nu se poate alt-fel, ș-a luat și ea un drăguț, un fecior din sat. Zdravăn fecior! Îl prinde câte-odată pe popa David de mătură... și-l îmblățește. Vezi că popa se îmbată, și

dacă se îmbată vine acasă și-și bate nevasta. Ți-am spus eu că nu-i popă. Da altfel nici n-o învățat. Eu îl știu. A fost tot acasă la plug și la vite. Apoi, fecior mare, a mers la vlădicie vre-o trei săptămâni. Da înainte de-a se duce, o vândut două părechi de boi. Și peste trei săptămâni a venit acasă, popă gata. Ce zici dta?

— Ce să zic! A fost rău că l-a sfințit vlădica.

— Ba a fost păcat, mare păcat. Ce să vezi, lasă pe oameni să moară nespovediți și necuminecați. Lui să-i pui zlotu în palmă, și-apoi vine“ — Stătū puțin, apoi adause: „De altfel îi dau pace. Cu dumnealui n-am eu nimica. Atâta numai c-a pus nume de batjocură copilului. Da eu acasă nu-i zic David. Acasă-i zic Pătru“.

Soarele se ridicase sus, și căldura cădea dogorătoare. Am lăsat plivitul și m-am dus în casă, gândindu-mă la femeea această din Mămăligani, care muncește cu hărnicie, și despre care nu puteam ști de-i trăsărită, ori așa e felul ei de vorbă.

La amiază am chemat-o iar să mănânce. Dintâi n-a vrut să vie. Se temeă, socoteă că fac o glumă. Apoi se temeă că-i trag din plată, dacă-i dau ș-o sorbitură de mâncare. În urmă veni și se apucă, cu aceeași tândălire, să mănânce, ca și dimineața.

„Vezi că mă doare gura? Se vede că este ceva stricat în mine. Mi-se strică și dinții. „Iacă“. — și-și vără două două degete pline de tinc în gură, și le scoase, după puțină cercetare, strângând între ele un colț de măsea.

— Pentruce ți-se strică?

— Nu știu. Îmi vine așa o amărală, ca spirtul de tare; se vede c'aceea mi-i roade. Nu știu de unde... Poate din fiere. C'odată mi-s-a stricat fierea rău.

— Ai avut vre-o supărare vrei să zici?“

Femeea își ridică deodată ochii și privi la mine lung, întrebător, ca și când acum m-ar fi văzut mai întâi în viață. Dar poate nici nu se uită la mine. Privea prin ochii mei încolo, mai departe. De vorbit, n-a mai zis un singur cuvânt până spre sară. O întunecime ca o umbră de durere veche îi îmbracă obrații slăbiți, și începū să tușească adânc, închis, ca și când ai da cu'n sul într-o gaură afundă în pământ.

Nu inserase când isprăvi cu grădina. Își luă traista și eși în curte. Dar nu îndrăznea să vie să-i dau banii.

„Cu zece cruceri îți plătesc mai mult, lele Vârvoaro. Iată, șaizeci. Mi-ai lucrat tare frumos“ — Femeea luă banii și se duse fără nici o vorbă.

Mai târziu eș pe uliță și mă 'ntâlnesc c-un vecin. Umblăm noi dela o crâșmă la alta, să mai vedem cine-i pe acolo. Când ajungem la crâșma lui Stan, acolo o grămadă de oameni se îmbulzeau cu capetele unu 'ntr-altul, privind la ceva jos, în mijloc.

„Ce să fie? Ziceau unii.

— O femeie.

— Ce-i cu ea?...

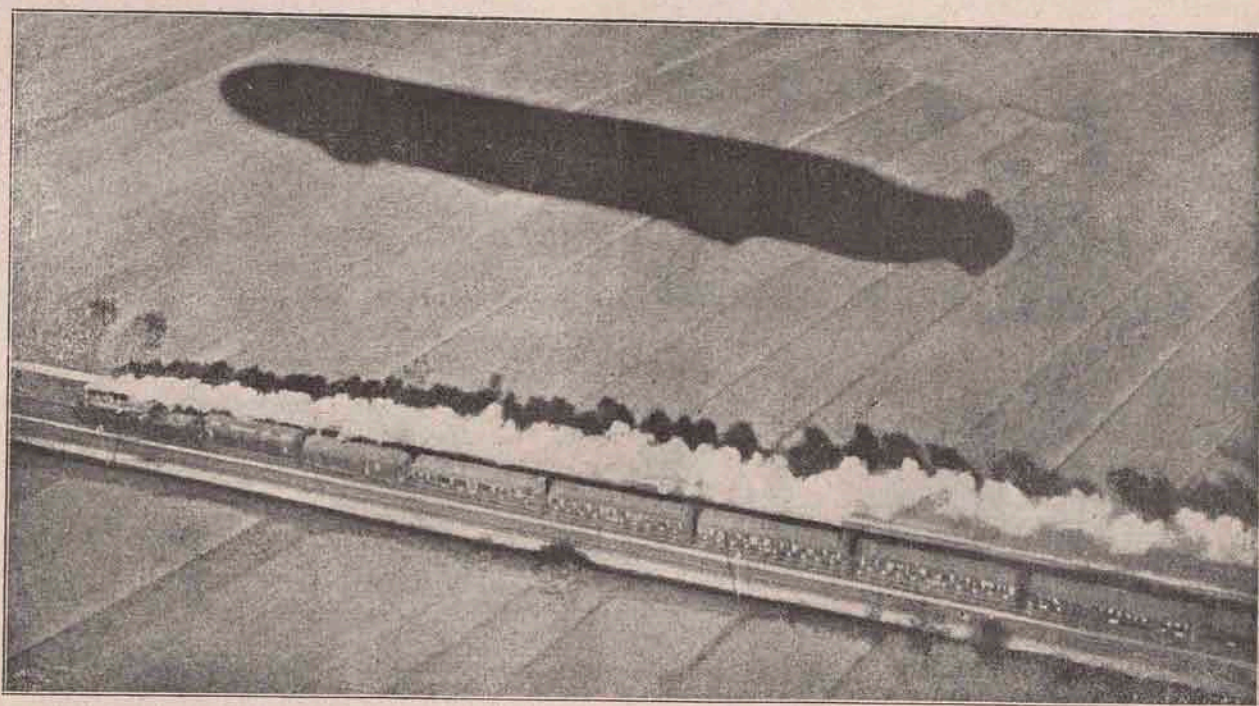
— O avut călcătură, da acum s-o liniștit. Vai de capul ei, ce chinuri!“

Și oamenii începeau să se împrăștie.

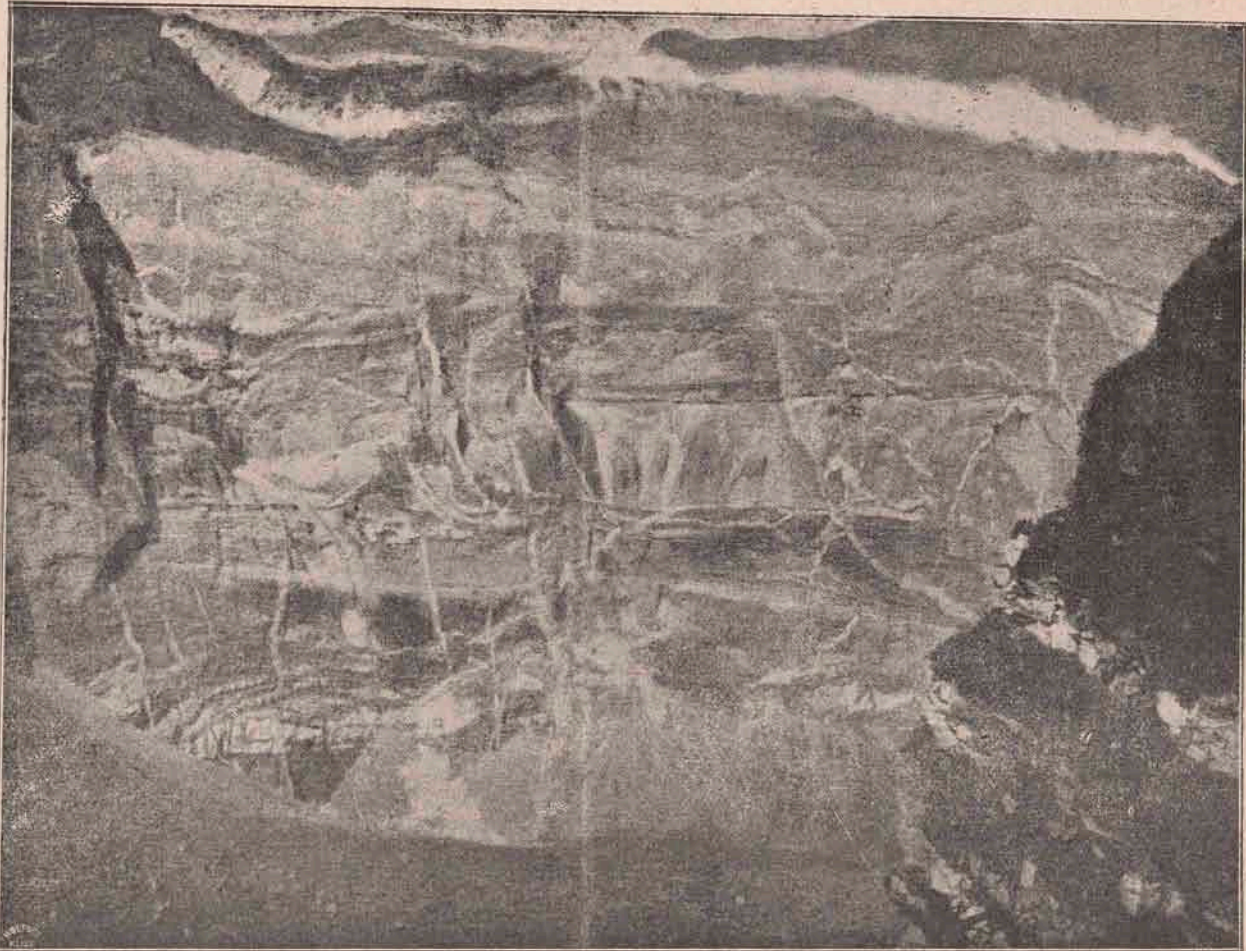
Când m-apropiai și eu, rămân înlemnit. Eră biata Vârvoara. Cu gura plină de spume albe, băloase, cu fața vânătă, cu ochii închiși, nemișcați, cu degetele încârligate, zăcea între traistă și sapă.

Oamenii începură vorbele. Unul zise:

„A venit în crijmă, ș-a băut doi deți de șpirt. Și dacă i-a băut, a plătit ș-a dat să iasă. Da, când să iasă, s-o împiedecat de prag și, împedcându-se, a

Întrecerea balonului „Schwaben“ cu un tren accelerat express. Balonul „Schwaben“ purtă posta și chiar persoane pe linia Baden-Baden, Frankfurt și Düsseldorf. În ziua următoare după întrecerea sa cu trenul express, în 28 Iunie, a fost izbit de un vânt puternic la pământ și aprinzându-se s-a nimit.

Interiorul craterului Vezuviului, așa după cum l-a fotografiat profesorul Malladra, care în săptămânile trecute s-a coborât cu primejdia vieții până la adâncime de 90 metri în gura de iad a muntelui de foc.

tot mers până unde-o vedeți acum. Acolo a căzut, ș-a fost vai de capul ei apoi, a apucat-o boala“.

— De mult o duce așa, zise altul. Cel puțin de cincisprezece ani!

Altul o cunoscuse pe Vârvoara și înainte de boală, și știă să spună din ce i-a venit.

„A rămas, spunea el, văduvă tină, dar nu s-a mai măritat. Avea o fată și doi feciori. Fata dacă a crescut, a dat-o slujnică, să lucreze, să câștige ceva. A dat-o la boltașul din sat. Aci fata s-a frăsărit îndată. Traiu bun, muncă puțină, și s-a ales în doi ani din Anuța o fată ca de domn. Stăpânul său era nădrăgar, sta bine, dar cu muerea sta rău. Se certau în toată ziua. Dela o vreme jupânul Michel, — era sas, — s-a dat pe lângă Anuța. Da n-a îmbrăcat-o, da n-a ținut-o 'n trai bun, da n-a purtat-o în căruță... de numai se ciudeau oamenii și femeile șopteau să s-audă! Și-a auzit și Vârvoara.

„A dus pe fată acasă, a bătut-o, a rușinat-o, a batjocorit-o; Anuța țipă în gura mare că nu-i drept, că s-o bată Dumnezeu, că s-o omoare dracul, de-a fi drept.

„Vârvoara n-o credea și alt rând de bătae puneă pe ea. Fata se smânciă, izbea ușile și fuga la jupânul Michel.

„Odată i-a zis Vârvoara: „Du-te, nu te mai bat, nu te mai cert, da să știți că te urmăresc cu ochi de

lup. Și când te prind, dacă te prind, îți sucesc gâtul ca la o vrabie. Așa, să știți!“

„Și fata s-a dus, dar de-atunci Vârvoara trăia pentru un singur lucru: s-o prindă, și să-i sucească gâtul ca la un puiu de vrabie.

„Și a început cu pânda. În ploaie, în vânt, în ger, ochii ei luminau în întunerecul nopții, prin preajma casei lui Michel, ca două scânteii. S-a bolnăvit de răceală; a prins-o tusa, slăbea, pierdea văzând cu ochii. Și ce femei fusese mai înainte!

„Odată însă i-a prins; înspre primăvară, în grădina bolșii, într-o noapte. Ca aruncată de-un vânt a sărit gardul și s-a trezit cu ghiarele 'mplântate în grumazul fetei sale. Dar atunci sasul s-a ridicat, a înhățat-o c-o mână de păr, cu alta i-a descleștat ghiarele din gâtul fetei, și-a izbit-o ca pe-un bruş de-oparte. Vârvoara vru să strige, dar cizma sasului o izbi cu putere în piept, în cap, până când, din pricina calcăturii, o cuprinsesă spazmurile acolo, în fața lui.

„Dimineața, fata s-a dus acasă. Dar nu peste mult muri în chinurile nașterii nelegiuite.

„Dar Vârvoara de-atunci a rămas cu boala aceea pe cap“.

Am ascultat istoria aceasta, și mi-a venit de-odată în minte că mi-a amintit ceva și dânsa, zicând c-odată i s-a stricat rău fierea; și înțelegeam cum

de-a stat tăcută o după amiază, fără o vorbă, când mai înainte fusese așa de vorbăreată.

Acum sta încă tot întinsă. Nici nu suflă, nici nu trăia par'că. Traista și sapa priveghiau lângă dânsa și fața ei părea că se 'negrește.

Oamenii începură să vorbească despre altele, și-i dădură pace. Au mai văzut ei că, după boala asta, bolnavii rămân așa, nemișcați.

Dar deodată își întoarseră cu toții capetele: Vârvoara deschise ochii 'nroșiți, umflați, ca două răni, răcni din adânc, se întinse odată, pocnindu-i toate oasele, apoi se zgârci, înțepenind pentru vecie.

„Dumnezeu s-o ierte, c-a fost femeie harnică și cinstită“ ziceau oamenii, făcându-și, cutremurați, semnul crucii.

*

— Din volumul „Schițe și povestiri“ ce va apărea în curând în editura „Librăriei Naționale“ din Orăștie. —

O O O

Condeiuul meu mă minte...

Condeiuul meu mă minte, condeiuul meu mă 'nșală,
Așterne pe hârtie cuvânt lângă cuvânt
De-o dragoste curată și plină de sfială,
De-un dor ce mă apasă, mă duce spre mormânt

Ca floarea ofilită în margine de drum
Pustie și rănită mi-i inima acum,
Naintea mea pe cale șirag de fete trece
Și una nu-i deasupra-mi privirea să și-o ptece,
Mă zbucium și mă tângui și blestem plin de foc
Că numai eu pe lume a fost să n-am noroc.
Ursit durerii frate, eu plâng noaptea târziu
Și de ce plâng anume eu singur nu o știu.
Mă doare ceva tainic aci adânc în pept,
Visez cu tâmpla 'n palme și văd că sânt deștept...
O văd că se apropie, frumoasă ca 'n povești,
În ochii ei lumina, sânt stelele cerești,
Pe spate păiul moale în valuri se destramă
Și cum s'apropie-alene pe nume ea mă chiamă,
Pe frunte-mi trece mâna, pe fruntea mea de ghiată
Și 'n suflet parcă-mi toarnă un dor de-o nouă viață.
De-atâta fericire mă culc pe brațu-i stâng,
Sărut mânuța-i mică și ochii ei și plâng.

Condeiuul meu mă minte, condeiuul meu mă 'nșală,
Așterne pe hârtie cuvânt lângă cuvânt
De-o dragoste curată și plină de sfială,
De-o dragoste frumoasă, ce nu e pe pământ,

SEBASTIAN BORNEMISA

O O O

Cele mai noi modele de haine pentru fetițe, în Paris

MOARTEA CÂNELUI

de OCTAVE MIRBEAU

Stăpănu-său îl botezase Turcu.

Cu toate acestea nu sămăna de fel cu un turc, bietul: dimpotrivă. Eră slab, gălbui, trist, aveă mutra plouată și botul ascuțit; urechile îi erau scurte, rău spin-tecate de stăpân, și veșnic sângerânde, iar coada lui părea un semn de întrebare.

Vara, Turcu eșă pe câmp, păzea vacile, lătră dealungul șoselei după trăsurii și trecători, fapt care-l pripocseă cu strașnice lovituri de picior și cu strașnice lovituri de pietri. Bucuria lui cea mare eră să gonească vreun iepure pe câmpia acoperită cu trifoi fraged, să-l fugărească prin garduri, șanțuri, băltoace, în sărituri enorme, în curse nebune, după care se întorcea găfâind cu coastele svăcninde, cu limba scoasă și scaldat de sudoare.

Iarna, în vremece dobitoacele nu se urneau din coșar, întinse la căldură pe pae proaspete, Turcu sălășluia într'o butie prăpădită, fără pae, în fundul căreia durmiă toată ziua, făcut covrig, ori își petreceă vremea scărpinându-se lung. Drept mâncare i se da un fel de pastă puturoasă, făcută din țărăță și apă murdară și care i se aduceă dimineața într'o farfurie de pământ spartă; și de câte ori vreun necunoscut intră în curtea fermei, el se avântă dintr'o săritură până la capătul lanțului și-și arată colții mărăind.

Pe stăpănu-său îl petreceă la bălciuri când acesta aveă de vândut vreun vițel ori de cumpărat vreun porc, și se opreă cu el pe la crășmele din oraș!

Dealtfel resemnat, credincios și nenorocit, ca toți câinii.

* * *

Odată întorcându-se târzior cu stăpănul lui de la un bălcu îndepărtat, îl perdù la o cârciumă din sat. În vremece stăpănu-său da pe gât pahare cu rachiu, cânele colindă împrejurările răscolind cu lăcomie prin lăzile cu gunoi, doar o da de vreun os, ori de ceva de mâncat. Când se întoarse la cârciumă rușinat de escapada sa și cu spinarea gata de a primi loviturile obișnuite, nu găsi acolo decât doi țărani beți, pe care nu-i cunoșteă și care-l deteră afară cu lovituri de picior. Turcu plecă.

Satul eră clădit la o răscruce. Șase drumuri se întâlneau în acelaș loc. Pe care din ele s'o apuce? Bietul câne părù mai întâiu foarte încurcat. El ciulì urechile ca pentru a prinde din vânt un zgômot de pași cunoscut și familiar, mirosi pământul ca pentru a descoperi pe jos odoarea caldă a unei urme; apoi oftând de două ori, o pornì repede înainte. Dar încurând se opri, neliniștit și înfiorat. Mergeă de acum pe căi piezișe, cu băgare de seamă, ținând nasul aproape de pământ. El nu înaintă mult pe cărările lăturalnice cari se sfârșiau tot la drumul mare, ci urcă șanțurile, îi mirosi pe bețivii întinși pe jos, se învârti, se răsuci, se duceă și ve-

neă, cercetând cel mai mic stuși, nelăsând nimic necercetat.

Se făcuse noapte; în dreapta și'n stânga șoselei, câmpiile se înecau în umbră violetă. În vremece luna se înălță, se urcă pe cer, trandafirie și tristă, Turcu se propti pe șezut și cu gâtul întins, cu capul drept spre cer, el urlă îndelung, îndelung, ca un pierdut:

— HUUU! HUUU! HUUU!

Peste tot se întindeă o tăcere largă.

— HUUU! HUUU! HUUU!

Numai câinii de prin fermele învecinate răspundeau din profunzimile nopții, la plânsetul bietului animal.

* * *

D. Bernard, notarul, eși în zori de zi ca să-și facă plimbarea obișnuită. Eră îmbrăcat de sus până jos în casimir negru, cum se cuvine unui notar. Dar cum eră prin miezul verei, d. Bernard își crezù iertat să-și înveselească ținuta severă cu o umbrelă de alpaga albă. Orașelul dormeă încă: abia câteva cârciumi își deschideau obloanele și câțiva săpători cu târnăcopul pe umeri mergeau la muncă cu pași greoi.

— Tot vremelnic, ei dom'le Bernard! îi zise unul din ei, salutându-l cu respect.

D. Bernard dete să răspundă — căci nu eră mândru — când văzù deodată venind din capătul promenăzii, un câne așa de galben, așa de slab, așa de trist, așa de murdar și care părea așa de istovit, încât d. Bernard se ferì instinctiv în dosul unui platan. Cânele acela eră Turcu, bietul, lamentabilul Turcu. — O! o! își zise Bernard, iată un câne pe care nu-l cunosc! O! o!

În orașele mici se cunosc toți câinii; după cum se cunosc toți cetățenii, și iveala unui câne necunoscut este un eveniment tot atât de important, tot atât de tulburător, ca aceea a unui strein.

Cânele trecù pe dinaintea fântanei situată în centrul promenăzii, și nu se opri.

— O! o! își zise d. Bernard, cânele acesta pe care nu-l cunosc, nu se oprește la fântână. O! o! cânele acesta este turbat, vădit turbat...

Tremurând, el se aplecă și culese de jos o piatră mare. Cânele înaintă mereu, tropăind încetinel, cu capul plecat.

— O! o! strigă d. Bernard, devenit palid, văd spuma. O! o! ajutor... spuma!... ajutor!

Și adăpostindu-se îndărătul copacului, el svârli cu piatra. Dar cânele nu fu izbit; îl privi pe notar cu ochii lui blânzi, se întoarse și se îndepărtă pe unde venise.

* * *

Într'o clipă orașelul fu în picioare, în urma acestei vești îngrozitoare: un câne turbat! Fețe încă buhăite de somn apărură pe la ferești; grupuri de bărbați în mâneci de cămașă, de femei în camizoale și cu scofița de noapte pe cap, se formează, însuflețite în dreptul porților. Cei mai îndrăzneți se înarmau cu furci, cu țepe, cu sape, cu târnăcoape; dulgherul gesticulă cu rândeaua în mână, măcelarul cu satărul; cismarul, un ghebos mic, cu zâmbetul obscen, cetitor pătimaș de

Câne vânzător de ziare. E cânele unui vânzător de ziare din Paris, pe care stăpănul l-a instruit perfect la vinderea ziarelor, că de câteori lipsește din chiosc, servește corect mușterii, cari prețul ziarului îl pun în farfurioara, ce se vede lângă scăunel.

romane-foiletoane, propunea suplicii inspăimântătoare și rafinate.

— Unde e? unde e?

În vremece orășelul se pune în stare de apărare în vremece curagiul se esaltă d. Bernard îl sculase pe primar și îi povestește teribila sa întâmplare:

— S'a aruncat asupra mea, domnule primar, cu bale la gură; cât pe-aci să mă muște, domnule primar! strigă d. Bernard, pipăindu-și picioarele, pulpele, pântecile. O! o! am văzut eu mulți câni turbați în viața mea, da, mulți câni turbați; dar, domnule primar, niciodată, niciodată n'am văzut unul mai turbat și mai teribil. O! o!

Primarul foarte demn, dar și foarte încurcat, își scutură capul, chibzuia.

— E grav! foarte grav! murmură el. Dar ești sigur dta că eră așa de rău turbat?

— Așa de rău turbat! strigă d. Bernard indignat: dacă l'ai fi văzut, dacă ai fi văzut spuma, și ochii injectați, și părul sburlit. Acela nu mai eră un câne ci un tigru, un tigru!

Apoi, devenind solemn, îl privi pe primar în adâncul ochilor și urmă încet:

— Ascultă, aici nu mai e vorbă de politică, domnule primar; e vorba de mântuirea locuitorilor, de protecția, de salvarea, o repet, a locuitorilor. Dacă te dai în lături în fața răspunderii care te privește, dacă nu ieși; numai decât, o hotărâre energică, încurând vei regreta acest fapt, domnule primar, și-o spun eu, Bernard notarul.

D. Bernard eră șeful opoziției radicale și adversarul primarului. Acesta nu mai șovăi, ci trimise să aducă pe pândar.

* * *

Turcu, refugiat pe piață, unde nimeni nu îndrăznește să se apropie de el, se lungise liniștit pe jos. El rodea un os de miel pe care-l ținea între labele lui încrucișate.

Pândarul înarmat cu pușca pe care i-o încredințase primarul, și urmat de un cortegiu număros, se apropiă ca la vreo zece pași de câne.

Din balconul primăriei, primarul care asistă la spectacol împreună cu d. Bernard, nu se putu opri de a spune acestuia din urmă: „Și cu toate astea, mânâncă!”, cu vocea pe care va fi avut-o Galileu când a rostit celebra-i frază.

— Da! mânâncă... oribilul animal, fățarnicul! răspunse d. Bernard, și adresându-se pândarului, îi comandă:

— Nu te apropiă de el, imprudentule!

Minutul devine solemn.

Pândarul, cu chipul pe ureche, cu mâneca cămeșii sumecată, cu chipul însuflețit de niște friguri eroice, ridică cocoșul puștii.

— Nu te grăbi! zise o voce.

— Să nu-l greșești! făcu o altă voce.

— Țintește-l la cap!

— Nu, lângă umeri.

— Păziți! făcu pândarul care, stingherit se vede de chipiu, îl aruncă cu un gest brusc la pământ; chipiul se rostogoli în colb. Păziți!

Și îl ținti pe câne, pe bietul câne, pe lamentabilul câne, care, lăsând osul, privea la mulțime cu ochiul lui blând și timid, fără să-și închipuiască ce-l aștepta. Acum, o mare tăcere urmă tumultului; femeile își astupau urechile ca să nu audă împușcătura; băbații clipeau din ochi; unii se înghesuiau în ceilalți. Spaima stăpânea acea mulțime în așteptarea unui lucru neobișnuit și oribil.

Pândarul țintește mereu.

Poc! poc!

Și în același timp izbucni un strigăt de durere, un strigăt sfâșietor și prelung, un urlat care umplu orașul.

Cânele se ridică de jos. Șchiopătând pe trei labe el fugea, lăsând să cadă în urmă-i mici picături de sânge roșu.

Și în vreme ce cânele fugea, fugea, pândarul aiurit, își privea pușca; mulțimea năucită îl privea pe pândar, iar primarul cu gura căscată îl privea pe d. Bernard, plin de groază și de indignare.

* * *

Turcu goni cât ținu ziua de mare, dansând oribil pe trei labe, oprindu-se din când în când ca să-și lingă rana, apoi o pornea înainte, șchiopătând. El goni pe drumuri, peste câmpii, prin sate. Dar pretutindeni vestea îl precedase, teribila veste a cânelui turbat. Ochii îi sunt rătăciți, părul sburlit, din gură îi curgea bale purpurii. Și satele se înarmează, fermele sunt pline de coase. Peste tot plouă lovituri de pietre, lovituri de ciomege, împușcături! Trupul nu îi mai e decât o rană, o rană îngrozitoare de carne vie și tocată, care lasă sânge pe colbul drumurilor, care colorează iarba, care înroșește râulețele unde se scaldă. Și el gonește, gonește mereu, se poticnește de pietre, de bulgării de pământ, de smocurile de iarbă, urmărit pretutindeni de strigăte de moarte.

Către seară, întră într-un câmp de grâu, de grâu copt și înalt, ale cărui spice de aur se leagănă domol la suflarea zefirului. Cu coastele svâcninde, cu labele

înțepenite, el se rostogolește pe un pat de albăstrele și de maci. Și acolo, în vremece pitpalacii împrăștiați se chiamă, în vremece greerele cântă, în freamătul naturei care adoarme, el moare, fără un geamăt, evocând sufletul sărmanilor câni,

Qui dormant dans la lune éclatante et magique.

Trad. de Adrian Corbul.

O O O

ȘI IAR MĂ 'NFIOARĂ...

Și iar mă 'nfioară cu tainele-i vagi
Pustiul ce-mi crește 'n odaie.
Tălăngile cântă, tălăngile plâng
Și palfinii 'n poartă se 'ndoaie...

În palide zile, cu cerul noros
Ce jalnic bat plopul din ramuri,
Tălăngile picur', tălăngile fac,
Iar ploaia-mi vrăjește la geamuri...

Se scutur sălcâmi, la margini de drum,
De dorul privirilor tale,
Tălăngile cântă, tălăngile plâng
Și negura cade pe vale!

T. MURĂȘANU

O O O

MISTERUL POETULUI

Roman de ANTONIO FOGAZZARO

Trad. din italienește de: D. TOMESCU

— 23 —

XXI.

Două ceasuri în urmă, pornii spre Rossmarkt, numai ca să-i văd ferestrele. Mergeam încet, agale, ferindu-mă de lumina lunii, ca și cum trecătorii aceia rari de pe stradă ar fi putut să mă recunoască și să-mi cetească gândurile mele. În Residenzstrasse, auzii glasuri și sgomot de pași răsunând în urma mea, în strada pustie; mai apoi, mi se părù că deosebesc râsul argintiu al domnișoarei Luisa. Poate că se ducea la familia Treuberg. Mă strecurai în umbrele din Residenzgarten și stătui alături de Mariensaüle, ascultând atent la glasurile și la pașii cari se apropiau. Nu recunoscui glasul Luisei. Ceata trecù și se îndepărtă; după câteva clipe, nu mai auzii de cât murmurul fântânelor. În fața mea, luna-și revărsă lumina-i strălucitoare deasupra unui coperiș lung și povârnit, cu patru rânduri de ferestruici, și presără peste înalta statuă a Mariei și peste vârfulurile castanilor înfloriți, o rumeneală subțire, pe care vântul o tremură ușor. Mă gândii la viitorul acela îndepărtat, când voi avea să-mi amintesc această noapte de pasiune petrecută în Eichstätt, să-mi rechem luna, fântânile și copacii șoptitori, aspectul ciudat al casei lor streine.

Întrând în Rossmarkt, auzii un svon de cântece.

Ferestrele casei Treuberg erau deschise, și sunetele veniau chiar dintr'acolo; trecui pe subt felinarul vecin, c-o puternică svâcnire a inimii, și mă răzimai de colțul întunecos al unei alte case. Trei sau patru inși se opriseră în mijlocul străzii ca să asculte; în clipa aceea însă muzica încetă și cei trei sau patru curioși plecară. Noaptea eră senină și liniștită; nădăjduiam că Violet are să răsară în pervazul ferestrii. Nu văzui însă pe nimeni. În schimb, un bariton cântă cât se poate de prost o bucată wagneriană, și-apoi un glas fraged de fată mare cântă cu mult farmec *Haidenröslein* de Schubert, pe care-o mai auzisem fredonată într'o după amiază blândă de Novembre, în mijlocul celor din urmă trandafiri ai colinii mele italiene. Atunci, poezia naivă a lui Goethe și muzica simplă a lui Schubert, cu acel suflu de nepăsare plin de-o melancolie tainică, îmi strânseseră inima; acum însă îmi insuflau un tremur de gingașă durere, pentru că dulcele *Röslein auf der Haide*, micul trandafir de câmp, se confundă, în taina sufletului meu, cu trandafirul acelei povești amare.

„Copilul zise: te smulg; trandafirul răspunde: te înțep“. O! bietul trandafir... Cum aș fi vrut să-l sărut atunci, să-l fărâm și să plâng. Nu putui stă s-ascult sfârșitul și plecai.

XXII.

Găsesc acum, printre hârtiile mele, următoarele versuri fără dată, pe care le-am scris mi se pare în noaptea aceea, gândindu-mă la călătoria mea din Nürnberg și la prânzul din pădure. Înainte de această mare iubire, am avut o părere foarte rea despre poezii aceia cari s-apucă să versifice tocmai atunci când, după socotința mea, arta ar trebui să steie cât mai departe de gândurile lor. Acum însă îmi pare rău. Dumneata, buna mea prietină, vei găsi poate că aceste versuri presărate în cursul povestirii mele, sunt reci; cu toate acestea, e adevărat, că în vremea aceea eu scriam versuri întocmai dupăcum un altul ar fi vărsat lacrimi, fără să mă mai gândesc câtuș de puțin la artă; scriam adecă din trebuință sufletească și dintr'o năvalnică revărsare a pasiunii mele.

Dacă vorbesc celorlalte doamne și tu, de față fiind,
Stai tăcută la o parte,
Te doresc cu ardoare, te chem, te strâng și te sărut în minte,
Și tu în minte te bucuri fiindcă știi.

Vorbesc altuia nu știi ce, surd și sufăr,
Nu văd pe cel care-mi vorbește și nu ascult pe nimeni.
Tot sufletul meu ți-l dau prin privirea ochilor
Când tu-mi dai o lumină din chipul tău.

Ție avântul și ție inima mea; tu ești
Lumina, tu ești gloria, puterea și vieța;
Tu ești cuvântul duios al Domnului,
Șoptit și auzit de mine în taină.

XXIII.

A doua zi dimineața, ieșind dela *Vulturul Negru*, mă întâlnii față în față cu profesorul Topler, care venia să-mi vorbească din nou despre cărțile italiene. Mă simții cam supărat, văzând că fratele său nu-i spusese

încă nimic. Îi răspunsei că nu pot să iau asupra-mi această însărcinare și că al său *verherter Herr Bruder* cunoaște motivul pentru care nu pot s-o iau.

„Oh, oh! — făcû profesorul foarte smerit și foarte respectuos — oh, oh! bine“. În această ceremoniasă Germanie, n-am cunoscut un om mai ceremonios decât profesorul Topler, care chiar când pronunță numele fratelui său, îi anină epîtete reverențioase. Vedeam că i se părea lucru necuviincios să mă lase așa brusc, fiind însă uluit de respingerea mea nu mai știă acum ce să mai spună.

„Ieri seară am făcû muzică la familia Treuberg“, zise el în cele din urmă.

Făcui o închinăciune tăcută.

„Eră și domnișoara Luisa“, adăogă el.

Mă plecai din nou. El mai așteptă câteva clipe, îmi făcû o închinăciune foarte respectuoasă și plecă.

Domnișoara Luisa! Mi se părea că iubește mult pe Violet, și lucrul acesta făcea să-mi fie dragă și mie. Aș fi dorit s-o văd și să vorbesc cu ea despre miss Yves; nu știam însă dacă e bine să-i fac o vizită. Mi-adusei aminte că-mi ceruse versurile făcute pentru ea în Bahnhofswald, și mă hotărîi să i le duc. Bătrânul Topler, coborînd cu mine din Parkhaus, îmi arătase casa familiei von Dobra în Marktgrasse, și-mi aduceam bine aminte de ea după o statuie a Madonei cu Pruncul, așezată între două ferestri. Topler îmi spusese, că domnișoarele, orfane de mamă, locuiau acolo cu tatăl lor, membru în Landesgericht din Eichstätt.

Tocmai atunci băteau orele unsprezece. Aflai că domnișoara Luisa ieșise de-o jumătate de ceas, ca să ia pe o soră mai mică dela *Volkschule*, din mănăstirea benedectină Santa Valpurga. Rugai să mi se arete drumul într'acolo, și pornii spre mănăstire. Întâlnii în cale un cârd de copile care ieșiau dela școală; pe ea însă nu.

Mersei înainte prin Westenvorstadt și o găsii puțin mai departe, într'o livadă din preajma râului Altmühl, culegând flori cu surioara ei. Mă întrebă dacă merg spre Tiefenthal, și părû foarte veselă când află că, dimpotrivă, venisem în căutarea ei ca să-i înmânez versurile. O întrebai despre miss Yves. Îmi răspunse că a petrecut cu ea o foarte frumoasă serată în sânul familiei Treuberg, că o vară a ei a cântat foarte bine, iar un domn din Monaco foarte prost.

„Vara dvoastră, zisei eu, a cântat *Haidenröslein*.

— O, de unde știți?“ esclamă bălăioara, bătând odată din palme. Îi spussei că trecusem pe subț ferestrele casei Treuberg, ceeace-mi atrase din partea ei o dojană foarte aspră, fiindcă trecusem fără să vin în-lăuntru.

„Ieri sara — adăogă ea — tocmai fusese nevoie de dvoastră. Bătrânul Topler voiă să știe negreșit adresa exactă a...“

Numi familia prietinelor mei din Monaco.

„Mătușă Treuberg — urmă mai departe — nu și-o aduceă bine aminte.

„Mie mi s-a părut c'ar fi asta...“ Mi-o spusese și mie. Eră exactă, dar tăcui, fiind obosit în a-mi da

sama de motivele pentru cari Topler doriă această adresă. Numai decât îmi dete în gând că vrea să ceară informațiuni asupra mea. Ei, și?

„Ajută-ne să culegem flori — zise bălăioara. — Noi niciodată nu mâncăm fără să avem flori pe masă. Măne la cină avem oaspeți și am să mă duc să culeg și mai frumoase din pădure; și Waldmeister am să culeg; astăzi însă n-am timp. Dacă ne dați ajutor cum se cade, atunci o să facem un ocol frumos, o să ne întoarcem în oraș pe subț plopîi din Burg. Nu-i așa că-i drăguț orașul nostru? Clădirea aceea mare cu clopotniță e mănăstirea Santa Valpurga, asta o știți; cealaltă biserică dela dreapta este biserica Iezuiților și cealaltă mai la dreapta, este Heiligengeisteskirche. Și livezile astea apoi nu sunt și ele drăguțe?

Vorbeă întruna, plecându-se din când în când să culegă flori, pe care le aruncă în șorțul surioarei sale; tot acolo le puneă și pe ale mele, dojenindu-mă când tulpinițele nu erau îndeajuns de lungi. Eu însă mă sileam s-o aduc din nou la vorba dintâi, și o întrebai dacă într'adevăr miss Yves s-a însănătoșit pe deplin.

„Cred că da, dar e foarte tristă. Chiar și ieri sara, când cântă vară-mea, ea eră palidă, foarte palidă; o clipă mi-a fost teamă c-o să leșine. Da, cred că trebuie să fi fost la mijloc și-un mister oarecare.

— De ce?

— Când m-am dus la familia Treuberg, am găsit-o pe Violet foarte neliniștită și cu gândul meru aiurea. Am întreat-o ce are; mi-a răspuns că n-are nimic. Am întreat atunci pe mătușă; mi-a răspuns că stătea așa cam de-un sfert de oră, în urma unei scrisori pe care-o primise. Când au sosit apoi frații Topler, eram de față.

— Ei?

— Nu știu dacă mă înșel, dar mi s-a părut că s-au privit într'un chip cu totul deosebit. Bătrânul Topler eră de necunoscut. Eră așa de serios!

— Da, da — adăogă domnișoara, bosumflându-și buzele în semn de nemulțumire — cum văd eu, dvoastră nu vă gândiți decât la Violet, și de florile mele nici că vă pasă“.

Dupăce sfârșirăm de cules, plecarăm, fiecare cu câteun mănunchiu de mărgărite, micsandre și dedeței, și ne suirăm în luntrea unui pescar de rând care ne trecû pe cellalt țarm al râului Altmühl.

De aci, din marginea râului, Luisa mi-arată casa pe care profesorul Topler o pregătiă pentru logodnica sa, și-mi spusese că miss Yves se află acum acolo și că trebuie să se întoarcă chiar în ziua aceea. Socotiă apoi, după unele vorbe ale Violetei, că aveă să rămână în Eichstätt mult mai puțin decât hotărîse la început. N-ar fi trebuit să mă mir deloc; cu toate astea simții numai decât în piept o strângere dureroasă. Așa dară, miss Yves aveă de gând să fugă de lângă mine? Și dacă bătrânul Topler nu-i va spune nimic fratelui său, ce am să fac eu atunci? O clipă mai înainte, inima-mi eră plină de nădejdi; acum tremuram ca un om desamăgit. Domnișoara Luisa trebuie să fi rămas foarte puțin

mulțumită de mine care mă uitam prost în apă sau prin iarbă, în loc să mă arăt cavalier de ispravă, sau cel puțin să-i admir orașelul ei curat, pitulat jos, în sinul văii, șirul acela lung de plop, și fantoma bătrânului Burg căzut în ruină.

Tăcând eu, ajunse în cele din urmă să tacă și ea. La câțiva pași de oraș, când ne întoarcem, culese niște frunze mirositoare, spunând că vrea să-i ducă Violetei favoritului ei *sweetbriar*. Mă întrebă apoi, dacă în sara aceea aveam de gând să mă duc la familia Treuberg. La început hotărâsem să mă duc, dar pentru că bătrânul Topler ceruse informațiuni despre mine în Italia, și poate, că acum le așteptă ca să vorbească și fratelui său și să ia o hotărâre respicată, și fiindcă

o vizită a mea ar fi putut să grăbească plecarea Violetei, mi se pără, deocamdată, c'ar fi mai bine să mă stăpânesc, oricât de dureroasă ar fi această jertfă a mea; răspunsei că n-am să mă duc.

Însoții pe domnișoara până acasă, unde-mi făcui cunoștință cu tatăl său, un domn foarte cum se cade și care-mi făcui impresia unui sclav cu totul închinat fiicei sale. Mă poftiră la ceai pentru sara următoare.

„O să fiți mulțumiți — zise ea zimbînd. — Ceaiul nostru e minunat“. Simții că mi se înroșesc obrazii. Zimbetul bălăioarei eră obișnuitul ei zimbet binevoitor; ochii ei însă plini de strălucire îmi spuneau lămurit: o să găsiți și pe miss Yves.

— urmează —

Ce este moda?

Cele ce vom scrie mai jos, vor bucura de sigur pe cetitoarele noastre și vor potoli poate multe remușcări, admitând că firea femeiască impresionabilă la exces, condensată în bloc, de o sensibilitate exclusivă în bine sau în rău, este susceptibilă de remușcări. În tot cazul, bucuria le va fi mare când le vom prezenta rezolvarea problemei care le preocupă mai mult în zilele noastre — ca în toate timpurile, dealtminte — și anume: complicata și desbătută problemă a modei...

Problema chinuitoare, putem zice. Ea este în cazurile cele mai numeroase, sămânța neînțelegerilor dintre bărbat și femei, neînțelegeri cari duc adesea foarte departe. Problema mult ponegriată, mai putem spune, căci în jurul ei se exersează sarcasmele bărbătești, ascuțite pe tocila convingerii că femeia este o sfârlează, ce se răsucește după bătaia vântului, și că frigurile toaletei n-au altă pricină, nici altă rațiune decât inexplicabilul capriciu femeesc. Și moda, după credința unei imense majorități, este cea mai complectă ilustrațiune a acestui impuls neînțeleș.

Dar, doamnelor, un om din Apusul depărtat, un scriitor priceput în descifrarea sufletului femeesc, s-a grăbit să vă vină într'ajutor. Și ajutorul lui este elocvent și subtil. Dl Marcel Prévost, nu numai că înțelege și scuză convulsiiunilor modei, dar le și explică în chip firesc. Dsa lărgeste domeniul psihologiei femeiești până la domeniul psihologiei umane, în frumoasele rânduri de mai jos:

„Moda — scrie eminentul romanțier francez — este espresiunea comună a acelei trebuinți de reînnoire,

Scriitoarea Beatrice Kunetieka, întâia femeie aleasă deputat în Austria. Beatricei Kunetieka i-a dat mandatul cercul electoral Junghunzlau-Niemburg, în Bohemia, cu mare majoritate de voturi. Guvernorul însă nu i-a întărit mandatul și așa n-a putut intra în parlament.

de care suferă mai tot ce e omenesc. Trebuință de reînnoire nu în scopul de a fi *mai bine*, ci de a fi *altfel*.

„...Moralști și retori, nu vă ridicăți cu prea multă vehemență împotriva acestei necesități omenești de a *schimba pentru a schimba*. Ori cât de absurdă, oricât de nelogică ar părea, îi datorăm totuș mai toate podoabele civilizațiunii. Îi datorăm, mai întâi de toate, stilurile arhitecturii și ale mobilelor. În decursul veacurilor s-a schimbat de zeci de ori felul de a se clădi, acela de a se ornă, acela de a se îmbrăca. Nu putem spune că orice stil nou a fost mai bun decât cel precedent; el a

fost însă *deosebit*. Și aceasta a dat savoare vieții.

„Este în cuvântul *a începe*, o atracție, un excitant misterios, ceva din puterea juvenilă. Cel mai lenș școlar, pare a găsi puținică ardoare, când scrie într'un caet neînceput. Gospodăreasa cea mai neglijentă supraveghează, cel puțin câțva timp, ținuta unui apartament în care s-a mutat de curând. Or, a schimba, însemnează a reîncepe, a inaugura o perioadă nouă de timp. Și, par'că, într'adevăr, că în acest interval ne simțim ca o tinerețe în suflet, și, cu această tinerețe fugitivă, nădejdea unui viitor mai bun...“ F. N.

O O O

GHICITURI

Ghicitura noastră din numărul trecut au deslegat-o: Emil Serb, Alexandrina Chicomban, Aurica Peicu, Reginuța Roman, Cornelia Chibulcucian, Ida M. Fauru, Silvia Minișan, Ludovic Tot, Al. Cibian, Corneliu Peia, Aurelia Vărmăgean, Cornelia Pelle, Aurora Telescu, Geni Bunea, Laurențiu Maximilian, Valeriu Maximilian, D. Toncean, Iuliu Anghel, Coriolan Medean, G. Suci, Silvia Oprean, R. Varga, Mariți Șiclovian, Tiberiu Bocanici, E. Suci, Gh. Hulpușiu, Iuliu V. Sabo și Gh. Crețovan.

Deslegarea e:

1	2	3	4	5
3	4	5	1	2
5	1	2	3	4
2	3	4	5	1
4	5	1	2	3

Premiul I-au câștigat: *Mariți Șiclovian*, Caransebeș, *Al. Cibian*, Cela și *Aurelia Vărmăgean*, Orăștie.

În urma speselor mari ce le reclamă redactarea revistei noastre, suntem nevoiți a rugă din nou pe onor. noștri abonați să-și achite fără amânare restanțele și să reînnoiască abonamentul!